

Sygn. akt I Ca 414/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie: SSO Iwona Podwójniak

SSO Joanna Składowska

Protokolant : sekr. sąd. Patrycja Tokarek

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.

przeciwko I. U.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 27 lipca 2016 roku, sygnatura akt I C 582/16

oddala apelację.

Sygn. akt I Ca 414/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 czerwca 2016 roku powód Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty we W. żądał zasądzenia od pozwanej I. U. kwoty 36 751,08 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty. Powód wskazał, że jest następcą prawnym Banku (...) S.A. (dawniej (...) Bank S.A.), z którym pozwana zawarła umowę bankową.

Pozwana I. U. nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenia z uwagi na przedawnienie.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli oddalił powództwo.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

W dniu 11 grudnia 2006 roku pozwana I. U. zawarła z (...) Bank S.A. umowę kredytu gotówkowego. Wobec niewywiązywania się przez pozwaną ze spłaty zobowiązań, bank wypowiedział umowę kredytową, wystawiając w dniu 13 kwietnia 2009 roku (...) nr (...). Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2009 roku wydanym przez Sąd Rejonowy w Sieradzu w sprawie I Co 448/09 bankowy tytuł egzekucyjny został opatrzony klauzulą wykonalności. W

oparciu o uzyskany tytuł wykonawczy bank wszczął przeciwko pozwanej postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N. w sprawie Km 491/13, które umorzone zostało w październiku 2015 roku w oparciu o art. 825 pkt 1 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, sąd pierwszej instancji wskazał, że powództwo podlega oddaleniu w całości, wobec skutecznego podniesienia przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia głównego – art. 117 § 2 k.c.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy brak jest zaś podstaw do kwestionowania podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, w tym również ze względu na ewentualne przerwanie biegu przedawnienia. Sporna wierzytelność była wymagalna na moment wystawienia przez poprzednika prawnego powoda bankowego tytułu egzekucyjnego, czyli na dzień 13 kwietnia 2009 roku. Bieg przedawnienia został następnie przerwany przez postępowanie klauzulowe zakończone w dniu 17 kwietnia 2009 roku. Kolejne przerwanie biegu przedawnienia powinno nastąpić w dacie wszczęcia postępowania egzekucyjnego, które prowadzone było z wniosku poprzednika prawnego powoda. Z uwagi jednak na cofnięcie przez poprzedniego wierzyciela wniosku egzekucyjnego, postępowanie to zostało umorzone w oparciu o art. 825 pkt 1 k.p.c., skutki przerwy biegu przedawnienia zostały zniweczone. Sąd Rejonowy wskazał, że podziela w tym względzie jednoznaczne stanowisko wynikające z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 roku w sprawie III CZP 103/14 (OSNC 2015/12/137). Rygoryzm niniejszego stanowiska został jeszcze bardziej dobitnie podkreślony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku III CZP 29/16 (publikowanej na stronie internetowej Sądu Najwyższego), w której stwierdza się, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.).

Tym samym na gruncie przedmiotowej sprawy bieg przedawnienia roszczenia rozpoczął się w dniu 18 kwietnia 2009 roku, czyli dzień po uzyskaniu przez poprzednika prawnego powoda tytułu wykonawczego – bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego w sądową klauzulę wykonalności. Od tego momentu należy liczyć trzyletni termin przedawnienia roszczenia (art. 118 k.c.). Przedawnienie należności głównej rozciąga się również na żądanie powoda w zakresie skapitalizowanych odsetek, których możliwość naliczenia pozostaje aktualna tylko w sytuacji gdy należność główna nie uległa przedawnieniu. Powód dochodzi należności, które są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, wobec czego przedawniają się z upływem trzech lat od daty ich wymagalności. Wniesienie pozwu w obecnym procesie nastąpiło zaś w czerwcu 2016 roku.

Dodatkowo sąd wskazał, że w świetle dokumentów przedstawionych przez powoda do przedawnienia roszczenia doszłoby również przed skutecznym wszczęciem postępowania egzekucyjnego, zainicjowanego w 2013 roku, podczas gdy bieg przedawnienia rozpoczął się wcześniej – od dnia 18 kwietnia 2009 roku.

Apelację złożył powód. Zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 203 § 2 k.p.c. w zw. z art. 825 pkt 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie w okolicznościach sprawy wyrażające się w uznaniu, że wniosek wierzyciela pierwotnego o umorzenie postępowania egzekucyjnego niweczy skutek złożonego wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w postaci przerwania i zawieszenia biegu terminu przedawnienia do czasu jego zakończenia, naruszenie art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że na skuteczne przerwanie biegu okresu przedawnienia poprzez złożenie wniosku egzekucyjnego, nie może powoływać się podmiot nie będący bankiem, w przypadku gdy roszczenie zostało stwierdzone bankowym tytułem egzekucyjnym, naruszenie art. 124 k.c. poprzez niezastosowanie go w związku z umorzeniem postępowania egzekucyjnego, a przez to błąd w ustaleniach faktycznych polegający na wadliwym przyjęciu, że bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda upłynął przed wytoczeniem przez niego powództwa.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa poprzez zasądzenie od pozwanej I. U. na rzecz powoda kwoty 36 751,08 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia

zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji jest nieprawidłowe.

Skarżący wskazał, że w wyniku przelewu wierzytelności banku (art. 509 k.c.) następuje tylko zmiana osoby, względem której dłużnik jest zobowiązany. W następstwie zawarcia umowy przelewu wierzytelności nie następuje natomiast zmiana przedmiotu świadczenia, ani też zmiana podstawy prawnej świadczenia. Pomimo przelewu wierzytelności na rzecz podmiotu, który nie jest bankiem, dotychczasowa sytuacja prawna dłużnika zostaje więc utrzymana. W konsekwencji przysługuje mu wobec nabywcy wierzytelności zarzut przedawnienia na takich samych warunkach, jakie przysługiwałyby mu wobec banku, z którym wiązała go umowa kredytowa.

Dla oceny kwestii przerwania biegu przedawnienia nie ma zatem znaczenia fakt, iż działania poprzedniego wierzyciela opierały się na zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności bankowym tytule egzekucyjnym, natomiast strona powodowa nie jest bankiem. Cesja nie wywiera też żadnego wpływu na bieg przedawnienia roszczeń występujących po stronie wierzyciela.

Dalej skarżący wskazał, że powód przyjmuje, iż umorzenie postępowania na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. nie powoduje zniweczenia skutków przerwania biegu przedawnienia przez złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji, a po umorzeniu postępowania bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się na nowo.

Odnosząc się do tezy, jakoby nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, skarżący wskazał, że jedną z cech roszczenia jest jego zaskarżalność. Jak wynika z art. 117 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Jest to cecha przedmiotowa (roszczenia) a nie cecha podmiotowa (dłużnika). Nie sposób zgodzić się z tezą, że w przypadku przelewu wierzytelności na podmiot nie będący bankiem niweczy się skutek przerwania biegu przedawnienia. Przedmiotem przedawnienia są wyłącznie roszczenia. Powoduje to, że przedawnienie jest ściśle związane z roszczeniem a nie z podmiotem, któremu roszczenie to przysługuje, nawet jeżeli podmiotem nie jest bank, zaś roszczenie zostało stwierdzone bankowym tytułem egzekucyjnym.

Zgodnie z brzmieniem art. 524 § 1 k.c. dłużnik wstępujący na miejsce poprzedniego dłużnika nabywa wszelkie zarzuty, które posiadał poprzednik prawny, per analogiam – wierzyciel nabywający wierzytelność przejmuje wszelkie prawa związane z daną wierzytelnością, w tym również wszelkie czynności prawne, które wpłynęły na m.in. okres przedawnienia. Przyjęcie innego założenia naruszałoby zasadę *exceptiones non sunt extendendae* oraz zasadę równości stron w umowach cywilnoprawnych. Przyjęcie że zmiana wierzyciela na podmiot nie będący bankiem nie przenosi skutków prawnych płynących z treści art. 124 k.c. w zw. z art. 123 k.c. wymaga wykładni rozszerzającej.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie jest uzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

Istota zaskarżenia sprowadza się do zakwestionowania dokonanej przez sąd pierwszej instancji wykładni przepisu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w kontekście instytucji przelewu wierzytelności. Mianowicie, skarżący kwestionuje stanowisko, że skutki przerwy biegu przedawnienia wynikającej z wszczęcia postępowania egzekucyjnego nie odnoszą się do niego jako nabywcy wierzytelności w wyniku przelewu. Źródłem zarzutu apelującego jest wskazanie, że przedawnienie jest instytucją prawa materialnego związaną z roszczeniem, a skutkiem przelewu jest wyłącznie zmiana osoby wierzyciela.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy co następuje.

Oczywistym jest, że w wyniku przelewu wierzytelności następuje zmiana podmiotu uprawnionego do tejże. Podnieść również należy, że przeniesienie wierzytelności odbywa się bez udziału dłużnika, tj. do takiego przeniesienia nie jest wymagana zgoda dłużnika, co także nie może zostać pominięte w ocenie spornego zagadnienia.

Istotnie, w wyniku cesji wierzytelność jest nabywana w dotychczasowym kształcie, niemniej nie przesądza to kwestii przedawnienia, a odnosi się jedynie do wierzytelności jako takiej, a nie do możliwości skutecznego dochodzenia jej.

Przepisy dotyczące zmiany wierzyciela, kwestii będącej przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, nie regulują. Nie ma też przepisu, który wskazywałby wprost, że nabywca wierzytelności wstępuje w sytuację prawną zbywcy, że przysługują mu wszelkie uprawnienia i dobrodziejstwa takie, jakie przysługiwałyby zbywcy. Zatem wniosku jak prezentowany w apelacji nie można wywieść z przepisów prawa materialnego regulujących instytucję przelewu wierzytelności, bo po prostu takie uregulowanie nie zostało wprowadzone – inaczej niż co się tyczy sytuacji dłużnika, gdzie przepis art. 513 § 1 k.c. wprost wskazuje, że dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy wierzytelności w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Rację ma skarżący, że przedawnienie jest instytucją odnoszącą się do roszczenia, niemniej nie przesądza to, w sposób oczekiwany przez niego, kwestii czy przerwa biegu przedawnienia, która nastąpiła w wyniku wcześniejszych czynności zbywcy skutkuje także wobec nabywcy.

Podniesione w apelacji zarzuty nie mogą odnieść skutku, ponieważ wbrew jej wywodom nie doszło do naruszenia powołanych w zaskarżeniu przepisów prawa materialnego.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował przepisy odnoszące się do przedawnienia roszczenia, w tym przerwy biegu przedawnienia. Sąd Rejonowy w sposób uprawniony uznał, że roszczenie dochodzone w sprawie w dacie złożenia pozwu było już przedawnione.

Choć przedstawiony materiał dowodowy nie jest wystarczający dla jednoznacznego wskazania terminu wymagalności roszczenia (taki określa upływ terminu wypowiedzenia umowy, tj. data rozwiązania umowy), to niewątpliwie można przyjąć, że roszczenie było wymagalne co najmniej w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Tytuł zaś został wystawiony w dniu 13 kwietnia 2009 roku.

Termin przedawnienia roszczenia będącego przedmiotem zaskarżenia wynosi 3 lata.

Bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego wystawionym przez (...) Bank S.A. tytułem został przerwany przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Przez czas trwania postępowania przed sądem przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone (art. 124 § 2 k.c.).

W sprawie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu zawieszenie biegu przedawnienia kończy się z chwilą uwzględnienia tego wniosku (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 19 lutego 2015 roku w sprawie III CZP 103/14).

Odnosząc powyższe do przedmiotowej sprawy, termin przedawnienia rozpoczął bieg na nowo z dniem 18 kwietnia 2009 roku (postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności zostało wydane w dniu 17 kwietnia 2009 roku).

Skarżący w apelacji nietrafnie zarzuca i wskazuje, że następnie bieg przedawnienia został przerwany skutecznie – także wobec powoda – poprzez wniosek o wszczęcie egzekucji złożony przez poprzedniego wierzyciela i dalej rozpoczął się na nowo z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, co miało miejsce w dniu 26 października 2015 roku.

Takie stanowisko nie jest uprawnione.

Co prawda wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego – podobnie jak złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu – przerywa bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń, a rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia, jednak w niniejszej sprawie skutek materialnoprawny przerwy przedawnienia został zniweczony wobec tego, że postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 roku w sprawie II CSK 196/14 – OSNC 2015, nr 12, poz. 145).

Ponadto, nawet gdyby przyjąć inaczej, tj. że umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. nie niweczy skutków wszczęcia postępowania w postaci przerwania biegu przedawnienia, to i tak taka regulacja nie mogłaby się odnosić do przedmiotowej sprawy.

Mianowicie – jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku w sprawie III CZP 29/16 (Legalis nr 1469243) – nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

W niniejszej sprawie wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego został złożony przez bank.

Co do zasady rację ma skarżący, że nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta. Niemniej, w przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się odmiennie niż sytuacja prawna nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem, nawet jeżeli nabycie nastąpiło po umorzeniu postępowania egzekucyjnego i rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia w stosunku do banku na nowo, nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób niż w nim wskazane, za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela – banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem – tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały jak wyżej.

Skoro zatem w stosunku do powoda złożenie wniosku egzekucyjnego przez poprzedniego wierzyciela nie wywołało skutku w postaci przerwy biegu przedawnienia, to w sposób oczywisty w dacie wystąpienia z pozwem w niniejszej sprawie roszczenie było już przedawnione. W takiej sytuacji, biorąc pod uwagę podniesienie zarzutu przedawnienia przez pozwaną, trafnie sąd pierwszej instancji przyjął, że brak było podstaw dla zasądzenia roszczenia.

Z tych względów apelację należało oddalić, o czym orzeczono na podstawie art. 385 k.p.c.